

Αριθμ. Πρωτ. ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 1322
Ημερομ. Κατάθεσης: 8/9/2025
Ωρα κατάθεσης: 09:30'

Αθήνα, 8 Σεπτεμβρίου 2025

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς
την Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Θέμα: Πλήρως αμφισβητούμενες διαδικασίες αξιολόγησης στο πρόγραμμα «Εμπιστοσύνη στα Αστέρια μας» και απαξίωση της ερευνητικής κοινότητας.

Το πρόγραμμα «Εμπιστοσύνη στα Αστέρια μας», που εντάχθηκε στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» και προκηρύχθηκε τον Απρίλιο του 2024, αποτέλεσε μια από τις ελάχιστες δράσεις που απευθύνονταν σε νέους ερευνητές και συμπράξεις ερευνητών ΑΕΙ τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, η διαδικασία αξιολόγησης υπήρξε εξαιρετικά προβληματική και έχει προκαλέσει κύμα διαμαρτυριών της ερευνητικής κοινότητας η οποία βλέπει την κυβέρνηση να χρησιμοποιεί πλήρως αναξιοκρατικές και διαβλητές διαδικασίες απέναντι στην ερευνητική καινοτομία και τους ανθρώπους που την υπηρετούν.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή Αξιολόγησης των ερευνητικών προτάσεων που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της πρόσκλησης συγκροτήθηκε στις 5 Μαΐου 2025 με μόλις 12 μέλη, τα οποία κλήθηκαν σε λιγότερο από δύο μήνες να αξιολογήσουν πάνω από 1.200 ερευνητικές προτάσεις. Η σύνθεση της Επιτροπής παρουσίασε σοβαρές ελλείψεις: δεν υπήρχε κάλυψη όλων των βασικών επιστημονικών κλάδων, ενώ υπάρχουν καταγγελίες για συγκρούσεις συμφερόντων και συγγενικές σχέσεις μελών. Οι αξιολογήσεις χαρακτηρίστηκαν από αοριστία, ελλιπή τεκμηρίωση, αντιφάσεις, χρήση αδόκιμων κριτηρίων και όρων (π.χ. business plan σε προτάσεις βασικής έρευνας), ακόμη και υπόνοιες για εκτεταμένη χρήση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης όπως το ChatGPT. Είναι χαρακτηριστικό, άλλωστε, ότι έγιναν από μόνο έναν κριτή, χωρίς δεύτερη γνώμη ή διασταύρωση, κάτι που απέχει από τις διεθνείς πρακτικές. Παρόμοια ήταν παθογένειες είχαν παρατηρηθεί και σε παλαιότερη δράση του Υπουργείου («Συμπράξεις Αριστείας»), γεγονός που δείχνει την αδυναμία του Υπουργείου να εγγυηθεί αξιοκρατία και διαφάνεια.

Φρόντισε μάλιστα το Υπουργείο να παρακάμψει τον καινοτόμο και καθ' ύλην αρμόδιο θεσμό του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ), παρότι το 2021, τόσο η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων όσο και το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ) αξιολόγησαν το ΕΛΙΔΕΚ και κατέληξαν στο κοινό συμπέρασμα ότι πρέπει να οριστεί ως Φορέας Υλοποίησης έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και να συνεχιστεί η χρηματοδότησή του.

Να σημειωθεί ότι η αναξιοκρατική διαχείριση της έρευνας και η δραματική μείωση της χρηματοδότησης από την παρούσα κυβέρνηση αλλά και η μεθοδευμένη απαξίωση και αδιαφορία για την ερευνητική κοινότητα και τους νέους επιστήμονες έχουν παγιώσει μια σοβαρή κρίση εμπιστοσύνης και έχουν δημιουργήσει ένα νέο κύμα φυγής ερευνητών στο εξωτερικό.

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτάται η κυρία Υπουργός:

- 1. Προτίθεται η κυβέρνηση να ανακαλέσει τα αποτελέσματα και να αναθέσει σε νέες, ανεξάρτητες και θεσμικά κατοχυρωμένες επιτροπές την επαναξιολόγηση των προτάσεων, ώστε να αποκατασταθεί η διαφάνεια και η εμπιστοσύνη της ερευνητικής κοινότητας;**
- 2. Γιατί το Υπουργείο δεν αξιοποίησε το ΕΛΙΔΕΚ, έναν θεσμό που είχε αξιολογηθεί θετικά και είχε την εμπειρία και την αξιοπιστία να διασφαλίσει δίκαιες και αντικειμενικές διαδικασίες, στην αξιολόγηση του προγράμματος «Εμπιστοσύνη στα Αστέρια μας»;**

Ο ερωτών βουλευτής

Χαρίτσης Αλέξης (Αλέξανδρος)

Πρόεδρος Κ.Ο ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ